

Mare de Déu de l'Ajuda

Balenyà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: L'Ajuda

Coordenades:

Latitud: 41.82133
Longitud: 2.22281
UTM Est (X): 435455
UTM Nord (Y): 4630231

Classificació

Número de fitxa 08017 - 6
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic Modern Renaixement Barroc Contemporani Neoclàssic
Segle XI-XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat estructural de l'edifici és bo, tot i que s'observa una esquerda que afecta la part de l'absis.
Protecció Legal
Observacions protecció: NNSS 2000
Número inventari IPA 22889
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religió
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic, C/ Santa Maria, 1. 08500 Vic
Fitxes associades:
[Creu de l'Ajuda](#)
Autoria de la fitxa Marta Lloret Blackburn- Antequem, S.L.
Data de registre de la fitxa: dv., 04/10/2013 - 02:00

Descripció

El Santuari de la Mare de Déu de l'Ajuda, antigament Sant Fruitós de Balenyà, és una església d'origen romànic que va ampliar-se entre els segles XVII i XIX. De l'edifici primitiu se'n conserva part de la nau i del campanar.

És un edifici de planta rectangular amb l'absis poligonal. Es compon d'una nau coberta amb volta rebaixada amb arcs torals i llunetes que arrenquen d'una cornisa motllurada. El presbiteri incorpora un retaule de composició neoclàssica, amb la imatge de la Mare de Déu de l'Ajuda i les parets decorades amb frescos. Des de tramuntana del presbiteri s'accedeix a la capella neoclàssica del Santíssim, coberta amb cúpula semiesfèrica i llanterna i amb l'absis semicircular. A migdia del presbiteri s'accedeix a la sagristia i el campanar. A cada costat del temple s'hi obren dues capelles laterals, dues en arc de mig punt de pedra datades del segle XVIII i dues situades sota el cor. El cor està cobert amb volta rebaixada amb llunetes i està delimitat per una barana de fusta. La il·luminació natural de la nau es fa a través d'un finestral i la rosassa. A nivell exterior, s'hi accedeix per una portalada renaixentista on hi ha esculpida la imatge de Sant Fruitós i els diaques. La base de l'estructura és de factura romànica i presenta arquacions cegues als laterals, on es van adossar sengles capelles laterals. El temple va ampliar-se en alçada amb una construcció de menors dimensions coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana. En un extrem del costat de migdia s'hi adossa el campanar romànic, que s'obre amb pòrtics biforats de mig punt amb columneta (alguns d'ells tapiats) i que va ser ampliat amb un pis superior d'estil gòtic vers el segle XV. A la façana de llevant s'hi adossa el volum de la rectoria. El parament dels murs és de petits carreus disposats en filades a les parts més antigues i de pedra irregular lligada amb argamassa a la resta. Al sector de ponent i tramuntana del temple hi havia l'antic cementiri, des d'on sortia un mur perimetral que junt amb el comunidor tanquen frontalment el conjunt. En aquest sector s'observen diverses làpides inscrites.

Història

La primera notícia documental de l'església es remunta a l'any 955, quan consta la casa de Sant Fruitós en el testament del sacerdot Sunyer. En la documentació de l'any 1031 ja consta que tenia funcions parroquials. Pocs anys més tard, es va construir una nova església sobre les restes de l'anterior, consagrada pel bisbe de Vic, Berenguer Sunifred de Lluçà, sota l'advocació de Sant Fruitós i els seus diaques, Sant Aurigi i Sant Eulogi. En aquest moment també va establir l'espai de la sagrera i el seu terme parroquial. En les visites pastorals del segle XIV hi consten els altars de Santa Maria, Sant Salvador i Sant Bartomeu. Al voltant del segle XVII es van fer obres al temple, consistents en la construcció dels altars del Roser i de Sant Isidre i en la construcció d'una portalada renaixentista. Durant el segle XVIII van fer-s'hi diverses reformes, entre les que destaca l'alçament de la nau i l'adaptació de les capelles laterals i la construcció del nou presbiteri i d'un comunidor a l'exterior. A finals del segle XIX va canviar la seva advocació per la de la Mare de Déu, que des del segle XIII hi tenia un altar propi, i s'hi va construir una nova capella del Santíssim. A mitjans del segle XX va perdre les seves funcions parroquials en favor de l'església de Sant Josep del nucli dels Hostalets, que a partir d'aleshores estarà dedicada a Sant Fruitós. Des d'aleshores ha esdevingut un santuari marià de gran devoció popular.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic. Balenyà (Osona). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.

MACIÀ, M., dir. (1995). "Santuaris d'Osona i el Ripollès", La marxa de Catalunya. Vic: Edicions del Bon Temps.

VIGUÉ, J., dir. (1984). Catalunya Romànica. Osona I, vol. II. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

